

Unetan poesia eztsuaren jabe izate horrek adierazten digu bi bururen lana dabilela bertan, Sor Luisa eta berak hitzaurrean aipatzen duen Martin Beltz koblakariarena, noski. Baina ez dakigu nor zein den. Ez litzake arritzekoa, poema fin hoiek koblakariarenak izatea. Bada tartean beste zerbait ere: Batzuen iduriz, Peñafloidako konde berak zerbait ikutuak eta konponduak omen dira. Nere aldetik, egia esan, ez diot *El borracho burlado*-ren antz gehiegirik arkitzen. Eta Munibek konponketa egin bazion, hala behar zuen izan. Beste esku batetik pasea egote horrek nork daki zenbaterainoko aldakuntzak izango dituan. Gauza bat dago garbi: bi lanetan ematen diran zortziko-txikietan, *El borracho burlado*-koak ez dutela bertsolari eskola ondo betetzen eta bai oso ongi *Gabon-sariak*-koak. Baina hau da hirugarren pundua, Sor Luisa eta Peñafloidako kondearen bitarte dagoela Martin Beltz koblakaria eta honena ere norainokoa den ez dakigula.

Muniberen komediak ordea, *El borracho burlado*-k, bere egitura edo forman erdal kutsurik gehien du hiru teatru hauetan, eta bere sustraiak bilatzekotan Erdi Aroko frantsezen *farce* haietan izan behar luke. Moliere eta Racine ere, esaten dutenez, *farce* haietatik ondo hornitu omen ziren, eta, hala bada, gure Munibe ere ez ebilen gaizki.

Gure literaturaren aberastasun hurrian pitxi eder bat da liburu hau. Lastima guk orrelako lanak gehiago ez izatea.

J. SAN MARTIN.

FRANZ WEISER, S. I. *Mendiko argia*. Muxika'tar P., S. I.-k alemanetik euskeratua. MENSAJERO. Bilba, 1968.

Lehen euskerazko mendi-liburua izanik, ni bezelako mendi-zale batek nola utzi irakurri gabe? Gero konturatu nintzan uste baino gutxiago zuela mendi-ibilierarik. Baina hala ere ez nuen utzi irakurtzeke. Aurrera ninjoala konturatu nintzen aspaldi batean erderaz irakurri nuen liburua zela. Oso aspaldi, beste prolematika batzuek arkuratzen ninduen denbora haietan. Hain zuzen, nere koinata dedan anaiaren emazteak ekarri zidan, ezkongai zeuden denboran, nun-

bait nere urrats okerrak zuzendu nahirikan edo. Beraz, ez da arritze-koa orduan interes gehiagorekin irakurtea. Hala ere, gustora irakurri dut oraingoan ere. Polita da, arin irakurtekoa. Baina nere bidetik beste bateruntza ez tiratzea, orain konturatzen naiz orduan baino obeto zergaitik zen: bertako prolematika zeharo bestelakoa delako, gure artean ezinezko hauziak diralako bertan presentatzen diran erlijioen arteko burrukak, zeren gure artean besterik autatzerik ez da ta. Baina hala ere gustora irakurri dudala esan dut, zeren bestelako sozio-prolema azaltze horrek bestelako munduak ezagutzera garamazki, bestelako pentsaerak, bestelako ekintzak... eta beti dira jakingarriak munduko edozein tokitako gauzak. Gainera, egilea, bere neurritik irten gabe ibili dala esango genuke.

Bertako giroa, gazte giroa, mendi giroa, atsegingarria da. Nik nahiago nuen Moll-en mendi gailurretarako igoerak adierazi balitu, baina nobelak etzuen horren beharrik. Hori gora-behera nobela polita da.

Euskera samurra du, hitzez aberatsa. Konturatu naizena da, mendi-zalea naizen aldetik, mendiko hitzak batzuetan ez dituala guk ezagutzen ditugun bezala erabiltzen, eta guk ezagutzen ditugunak ez dira besterik artzai ta baserritarrak erabiltzen dituztenak baizik, zeren berengandik ikasiak ditugu. Esate baterako, amiltegia eta arrua, liburu honetan leiza hitzarekin agertzen dira; eta leiza, ni ibili naizen Euskal Herri guztian, harpeetara jeitzen dan zuloa da; erderaz «sima» eta «abismo» nahastutzen dituzte, baina euskeraz leiza eta amiltegia egundo ere ez. Bi hitzok naiz Bizkaian edo naiz Zuberoan arkitzen dira. Amila ez beti, baina bai leiza, eta beti esan nahi berarekin. Hau da, inoiz amila izan daiteke leiza, baina leiza amila ez. Hitz gutxi dira holakoak, ohartuko diran euskeltzale mendi-zaleak ere gutxi diran bezala.

Honekin batean izan dugu Svensson-en *Noni eta Mani*-ren bigarren argitalpena. Lehenengoak 1952-an izan zuen, «Kuliska Sorta»-ren lehen numeroa.

Era honetako nobela errezak asko behar genituzke irakurleak gehitzeko. Noiz irakurriko ote dugu urrengoa? Ondo hartua izango da.

J. SAN MARTIN.

